

Handläggare
Lisa Gagnerud
Telefon: 08-50825356

Till
Socialnämnden
2026-04-21

Gustav Lundmark
Telefon: 08-50825043

Skrivelse om boendestödets säkerhet, kvalitet och tillit

Svar på skrivelse från Liberalerna, Moderaterna och Centerpartiet

Förvaltningens förslag till beslut

Socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Sammanfattning

Anne-Lie Elfvén (L), Andréa Hedin m.fl. (M) samt Kristin Jacobsson (C) har i en skrivelse till socialnämnden ställt ett antal frågor gällande boendestödets säkerhet, kvalitet och tillit.

I skrivelsen lyfts boendestödets betydelse för personer i social, ekonomisk och psykisk utsatthet samt behovet av hög rättssäkerhet, kompetens och förtroende i en verksamhet med begränsad insyn. Mot bakgrund av uppgifter från yrkesverksamma efterfrågas bland annat svar på hur socialförvaltningen säkerställer kvalitet, trygghet och skydd mot otillbörlig påverkan. Frågorna rör även upphandling och kontroll av leverantörer, rekrytering och lämplighetsbedömning av personal samt arbetet mot kriminalitet och våld i nära relationer.

Förvaltningen delar bilden av att boendestöd är en viktig insats och att verksamheten ska präglas av hög rättssäkerhet, kompetens och förtroende. Förvaltningen arbetar systematiskt för att motverka oseriösa aktörer genom kontroller av ekonomi, skatter, kreditvärdighet och eventuella brott hos företagsföreträdare. Dessa kontroller görs både vid upphandling och löpande under avtalstiden. Avtalen följs också upp genom verksamhetsbesök, ekonomiska kontroller och granskning av kvalitetskrav.

Krav ställs på medarbetarnas kompetens och minst 80 procent av medarbetarna ska ha relevant utbildning enligt Socialstyrelsens rekommendationer. Från mars 2026 finns även möjlighet att begära utdrag ur belastningsregistret inför anställning. Vid uppföljning kontrolleras även tillstånd från IVO, verksamhetens rutiner och det systematiska kvalitetsarbetet. Verksamheterna ska dessutom ha rutiner för att förebygga och hantera hot, våld och övergrepp.

Socialförvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner detta tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Bakgrund

Anne-Lie Elfvén (L), Andréa Hedin m.fl. (M) samt Kristin Jacobsson (C) har i en skrivelse till socialnämnden 2026-01-27 framfört ett antal frågor gällande boendestödets säkerhet, kvalitet och tillit.

Ärendet

I skrivelsen framförs att boendestöd är en viktig insats för personer i social, ekonomisk och psykisk utsatthet, där arbetet sker nära individens vardag och därför ställer höga krav på rättssäkerhet, kompetens och förtroende. Samtidigt sker verksamheten ofta med begränsad insyn, vilket gör att brister kan få allvarliga konsekvenser för en redan utsatt målgrupp.

Frågeställarna har tagit del av uppgifter från yrkesverksamma och lyfter med anledning av det ett behov av att belysa hur socialförvaltningen säkerställer kvalitet, trygghet och skydd mot otillbörlig påverkan. Det gäller upphandling av leverantörer, rekrytering av och kompetens hos boendestödjare samt arbetsrutiner. Vissa risker pekas ut, såsom ekonomiskt instabila leverantörer, bristande säkerhetsprövningar och otillräcklig hantering av kopplingar till kriminalitet, särskilt i socioekonomiskt utsatta områden. Även brister i arbetet med att upptäcka relationsvåld uppmärksammas. Sammantaget ifrågasätts om nuvarande styrning och uppföljning är tillräcklig för att säkerställa trygghet och tillit inom boendestödet.

Med anledning av ovanstående ställs följande frågor:

1. Hur säkerställer socialförvaltningen att upphandling, uppföljning och kontroll av leverantörer inom boendestöd är tillräckligt skarpa för att motverka oseriösa aktörer, svag ekonomisk stabilitet och otillbörlig påverkan, samtidigt som kvalitet och långsiktighet i verksamheten garanteras?
2. Hur arbetar förvaltningen samlat för att säkerställa att rekrytering och lämplighetsbedömning av boendestödjare håller en nivå som motsvarar insatsens känslighet, inklusive hantering av kända eller misstänkta kopplingar till kriminalitet hos personal eller närstående?
3. Hur säkerställer socialförvaltningen att boendestödet inte utnyttjas för kriminalitet, rekrytering eller annan skadlig påverkan på brukare, särskilt i socioekonomiskt utsatta områden, och hur ser samverkan och ansvarsfördelning ut i dessa frågor?
4. Hur bedömer förvaltningen att dagens krav på kompetens, rutiner och uppföljning inom boendestöd svarar mot behovet

av att upptäcka och hantera relationsvåld och annan våldsutsatthet, och vilka åtgärder vidtas för att säkerställa en kunskapsbaserad och likvärdig praktik i hela staden?

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för strategi och utveckling. Förvaltningens ledningsgrupp har behandlat ärendet den 15 april 2026 och funktionshindersrådet har haft möjlighet att behandla ärendet den 16 april 2026.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen delar bilden av att boendestödet är en viktig insats för personer i utsatthet och att verksamheten bör vara förenad med höga krav på rättssäkerhet, kompetens och förtroende.

Socialförvaltningens roll

På uppdrag av socialnämnden och stadsdelsnämnderna upphandlar socialförvaltningen boendestöd enligt lagen om valfrihetssystem. Inom valfrihetssystemet finns 37 utförare, varav 13 drivs i stadsdelsförvaltningarnas regi och 24 i privat regi. Utöver boendestödet inom valfrihetssystemet tillhandahåller staden även boendestöd utanför systemet. I förvaltningens svar på skrivelsen är fokus på det boendestöd som bedrivs inom valfrihetssystemet, då det är den dominerande formen som berör ca 6000 stockholmare.

Inom valfrihetssystemet verkar både privata och kommunala utförare på samma spelplan, utifrån samma regler och förutsättningar. Därför finns uppdragsbeskrivningar för kommunala utförare som motsvarar innehållet i förfrågningsunderlagen för de privata leverantörerna.

- 1. Hur säkerställer socialförvaltningen att upphandling, uppföljning och kontroll av leverantörer inom boendestöd är tillräckligt skarpa för att motverka oseriösa aktörer, svag ekonomisk stabilitet och otillbörlig påverkan, samtidigt som kvalitet och långsiktighet i verksamheten garanteras?*

Socialförvaltningen arbetar systematiskt för att förhindra att oseriösa aktörer kan verka som utförare inom boendestöd i stadens valfrihetssystem. I förfrågningsunderlaget finns krav på ekonomisk stabilitet. När ett företag lämnar anbud i stadens upphandling kontrolleras alltid bolagets ekonomi med hjälp av en kreditupplysningstjänst, där bolaget måste uppfylla ett visst kreditbetyg för att ha möjlighet att få avtal med staden. Detta kontrolleras också automatisk löpande under avtalets gång, genom att kreditupplysningstjänsten skickar en varning om en utförare får ett sämre kreditbetyg. Socialförvaltningen kontrollerar också genom samma tjänst att företaget har betalat sociala avgifter och skatter. Vidare görs alltid kontroller om bolaget eller någon av företrädarna

för bolaget har dömts för de brott som återfinns i 13 kapitlet lag (2016:1145) om offentlig upphandling med hjälp av en rättsdatabastjänst. Socialförvaltningen granskar också pågående och historiska uppdrag som företrädare för företaget har eller haft, för att säkerställa att de inte förekommer eller har förekommit i bolag där det tidigare uppmärksammats fel eller brister.

Förutom de kontroller som görs vid upphandlingstillfället, följer även socialförvaltningen i samarbete med stadsdelsförvaltningarna regelbundet upp avtalen med utförare inom boendestöd. I den ingår både ekonomiska kontroller, så som tidigare nämnts ovan, och ett verksamhetsbesök hos utföraren för uppföljning av de kvalitetskrav som ställs på våra utförare i förfrågningsunderlaget. Under år 2025 har en uppföljning av utförare inom boendestöd genomförts och resultatet kommer att presenteras i årsrapporten för socialförvaltningens avtalsuppföljning under våren 2026. Utöver den planerade uppföljningen kan också oplanerad uppföljning bli aktuellt när socialförvaltningen får rapporter om brister hos en utförare, till exempel genom uppgifter i media, från allmänheten eller stadsdelsförvaltningarna.

2. *Hur arbetar förvaltningen samlat för att säkerställa att rekrytering och lämplighetsbedömning av boendestödjare håller en nivå som motsvarar insatsens känslighet, inklusive hantering av kända eller misstänkta kopplingar till kriminalitet hos personal eller närstående?*

Krav på medarbetarnas kompetens framgår i förfrågningsunderlag och uppdragsbeskrivning. Sammanfattningsvis utgår Stockholms stad från de rekommendationer som Socialstyrelsen har bedömt lämpliga i de allmänna råden ”Kunskaper hos personal som ger stöd, service eller omsorg enligt SoL och LSS till personer med funktionsnedsättning”, (2014:2). Minst 80 procent av medarbetarna ska ha adekvat utbildning.

Trots krav på utbildning och lämplighet för uppdraget kan det finnas personer som inte bör arbeta som boendestödjare, till exempel på grund av kopplingar till kriminalitet. Stadsledningskontoret har tagit fram övergripande rutiner för personer som ansöker anställning som innebär arbete i hemmet hos äldre eller personer med funktionsnedsättning. Dessa innebär att ett utdrag ut belastningsregistret lämnas till arbetsgivaren inför anställning. Lagstiftningen som möjliggör detta gäller från 1:a mars 2026. Det finns dock inte lagstöd eller rutiner för att undersöka närståendes kopplingar till kriminalitet. Socialförvaltningen kommer att uppdatera förfrågningsunderlaget för boendestöd med motsvarande krav som finns i gällande lagstiftning.

3. *. Hur säkerställer socialförvaltningen att boendestödet inte utnyttjas för kriminalitet, rekrytering eller annan skadlig påverkan på brukare, särskilt i socioekonomiskt utsatta områden, och hur ser samverkan och ansvarsfördelning ut i dessa frågor?*

Vid både upphandling och uppföljning kontrolleras, som tidigare nämnts, att företrädare för leverantören inte är dömda för brott som återfinns i 13 kapitlet lag (2016:1145) om offentlig upphandling. Vid båda tillfällena säkerställs också att utföraren har korrekt tillstånd från Inspektionen för vård och omsorg (IVO). Vid uppföljning görs en intervju med den ansvariga för verksamheten utifrån kraven i förfrågningsunderlaget, en granskning av deras rutiner samt en kontroll av att minst 80 procent av deras medarbetare har adekvat utbildning. Vidare granskas även utförarens systematiska kvalitetsarbete och att de fortlöpande utvecklar kvaliteten i verksamheten. Sammantaget syftar detta till att säkerställa trygghet och en insats av god kvalitet för den enskilde. Till detta tillkommer även stadsdelsförvaltningarnas individuppföljningar, där överenskommen rutin är att alla tecken på brister eller avvikelser i insatsen för den enskilde, ska rapporteras in till socialförvaltningen för vidare hantering.

I förfrågningsunderlag och i uppdragsbeskrivning för boendestödet framgår dessutom att varje verksamhet ska ha rutiner för hur hot och våld, konflikter och övergrepp ska förhindras, upptäckas och hanteras i verksamheten.

4. *Hur bedömer förvaltningen att dagens krav på kompetens, rutiner och uppföljning inom boendestöd svarar mot behovet av att upptäcka och hantera relationsvåld och annan våldsutsatthet, och vilka åtgärder vidtas för att säkerställa en kunskapsbaserad och likvärdig praktik i hela staden?*

I både förfrågningsunderlag och uppdragsbeskrivning framgår att leverantören/utföraren ska vara uppmärksam på om den enskilde kan vara utsatt för hot och/eller våld. Vidare framgår att medarbetarna ska ha kunskap om bemötande och förhållningssätt för dessa situationer samt kännedom om vilket stöd och skydd som finns. Leverantören/utföraren ska ha en skriftlig rutin för hur de ska uppmärksamma och hantera hot och våld. I förfrågningsunderlaget och uppdragsbeskrivningarna hänvisas även till stadens program för våld i nära relation samt hedersrelaterat våld och förtryck, vilket alla stadsdelsförvaltningar ska följa. Dessutom finns *Bryt upp*, vilket är stadens sammanhållna systemstöd för att hjälpa våldsutsatta att lämna destruktiva relationer och skapa ett tryggt och meningsfullt liv. Varje stadsdelsförvaltning ska ta fram lokala processbeskrivningar för *Bryt upp*, utifrån sina förutsättningar.

Socialförvaltningen samordnar arbetet och stöttar till exempel stadsdelsförvaltningarna att implementera de nya processerna.

Socialförvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner detta tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Veronica Carstorp Wolgast
Socialdirektör
Socialförvaltningen

Lina Blombergsson
Avdelningschef
Socialförvaltningen

Bilaga

1. Skrivelse om boendestödets säkerhet, kvalitet och tillit